

LA VENTALLADA.

SETMANARI POPULAR.

INMORTALITAT DE L' ÀNIMA.

IV.

Si 's desitja saber lo pensament dominant d' un poble, los principis y las ideas que constitueixen lo fonament de sa vida y sas costums, no 'hi ha mes que escoltar la veu de sos poetas. Los accents de la lira modulan sempre 'ls sentiments del cor; las musas cantan inspiradas en las creencias, venint á ser la poesia l' eco armoniós d' una bellissima expressió de las conviccions mes fermas arreladas en la conciencia humana.

En va las elucubracions de una filosofia depravada tractan de desfigurar y desconèixer las corrents naturals del esperit envers eixas veritats que son l' objecte constant de nostra inteligencia; tots los esforços de la vana sabiduria son impotents per afogar lo crit d' un poble, que sent ab gust cantar á sos poetas lo que sent dintre son cor. La filosofia estoyca y la epicúrea foren los dossistemas que dominaren en la educació dels romans, mes apesar de las máximas erróneas d' una y altre, tingueren que respectar sempre lo sentiment de l' altra vida, que ab tot y ser embolicat en mitx d' una voyrosa mitologia se veu ressaltar no sols en las costums y ceremonias paganas, sino principalment en las fantasias dels talents mes elevats. Aquells mateixos homes que entonavan en honor dels falsos deus himnes degradants, aquells que en las festas dedicadas á divinitats impúdicas se entregavan á la mes deplorable corrupció, reprobavan no obstant com una ensenyansa indigne la doctrina materialista de Epicuro, y llensavan un vergonyós estigme á la memoria de Lucreci, lo qual en temps d' Horaci era considerat con un sofista repugnant, porque

negava la vida del esperit y la acció de la Providencia. Si treyem, donchs, aquell esceptich cantor de la materia, pót ser en tota la munió florida de vates romans fins arribar á Luciano, no 'n trobariam un que no hagues pagat son tribut á la creencia de l' immortalitat de l' anima.

Ja que 'ls estrets limits de nostre ensatj no 'ns permeten recorrer tots los poetas llatins que confirmaren en sos versos la animada esperansa de una vida superior, fixemnos en lo mes gran y mes inspirat de tots, escoltem lo sublim plectre de Virgili. Ab molta propietat l' emperador Sever l' anomenava *lo Platon dels poetas*: las teorías d' aquest filosof s' ajuntan en la Eneida ab los mes preciosos moviments de la poesia, y tot amant de las lletres coneix ja los bells passatjes d' aquest poema, hont Virgili exposa ab un lluhiment admirable y ab un com diví entusiasme las teorías magnificas de la organisació de la materia, de la immortalitat de las ánimas, de son origen celestial, de la constitució de totas las cosas en i' univers. Tots los cants d' aquest gran poeta semblan anunciar las dolzuras d' una vida millor, ha dit un gran critich, y en veritat, la sua privilegiada fantasia se manté sempre en las puras regions d' un sentiment espiritual que sols pot cabrer en la grandor d' una ánima que aspira á l' immortalitat.

En lo llibre VI de la Eneida nos presenta Virgili al piadós Eneas acompanyat de la Sibila, anhelant contemplar la existencia misteriosa de las ánimas que passaren après la mort al altra vida, «Que 'm siga permés, diu lo troyá, baixar «á eixos llochs y veurer l' ombra y la fisonomia «estimada de mon pare.» Y va recorrent ab la profetissa las espantables covas del Avern, hont s' estremeix á la vista dels torments que pateixen tots los grans criminals del paganisme. Allí pinta 'l poeta ab inimitable colorit la eterna expiació d' aquells que en los curts anys de sa vida

terrena despreciaren la virtut y la pietat, mentre que 'ls bons gosan en l' Elisseu las delicias d' una eterna primavera. En va s' objectarà que totas aquellas imatjes y pinturas no son mes que la descripció poética d' una mitologia, es cert: tot aquell conjunt d' encantadora poesia no eran sino faulas que formavan la superstició del poble, y en las quals tal volta no creya un esperit superior com lo de Virgili: pero es precis advertir que aquell portentós trevall de imaginació no tindria rahó de ser sino tingués per fonament una veritat arrelada en lo cor del poeta, la idea del cel y de la immortalitat en que s' inspira. ¿Que importan per nostre objecte las formas ab que 's descrigui lo regne de Pluton y los florits jardins dels camps Elisseus? En lo fons de semblants mitos engalanats ab la expressió brillant de la mes encantadora poesia, distingim clarament confirmada y sostinguda no sols la creencia en la immortalitat de l' ánima, sino també 'ls judicis de una justicia eterna, que dona al fi son merescut á totas las accions humanas. Mes: es necessari compendrer que en lo llibre VI de son poema no tracta solament Virgili de fer una magnífica descripció poética, sino de desenrotllar una completa teoria filosófica ab tota la veritat assequible á la penetració de sa inteligencia: no canta allí únicament lo poeta, sino que parla 'l filósof. En la conversa que sosté Eneas ab son pare Anchises, aquest li descobreix tots los secrets de la vida y lo destino de las ánimas. Aquestas son, segons ell, simples y puras essencias etéreas d' un origen celestial y que en res pot danyarlas la corrupció de la materia, que de si no fora mes qu' una massa inerte, y sols l' esperit es qui la ánima. «*Mens agitat molem.*» Las ánimas enviadas per Deu passen en lo temps fixat á informar lo cos del home, y en la vida mortal sofreixen la proba en la qual ellas son las responsables de las accions bonas ó malas que executan los mortals. La materia corruptible las impresiona y exercita, mes s' esforsan constanment en despendres dels llanos terrenals que las subjectan, y la guspira del foch etern que las ánima las mou á desitjar sempre lo cel que es lo principi de son ser.

Aquestas ideas, barrejadas com las teorías de Platon ab una falsa hipótesis de la transmigració, no poden marcar mes clarament quant fonda y ben grabada estava en lo cor del geni de Mantua la convicció de que l' esperit no mor ab la dissolució de la materia: sino que al deixar de informarla se 'n torna á las regions aquellas hont la vida es inmor-

tal. Y no 's pot dir que tals opinions sigan solament presentadas pera hermozejjar un episodi ó be donar mes interés á la fábula, sino que son la expressió natural de un pensament que anima la inspiració del poeta, lo qual se complau en éxposarlo sempre que li ofereix ocasió l' assumpto de sa obra. En lo llibre IV, increpant la enamorada Dido á Eneas quan la vol abandonar, aixís li parla: «y llavors quan la mort freda haurá separat «l' ánima de mon cos, com una sombra importuna jo estaré sempre en tots los llochs á devant «teu.» Y la violencia que sofreix l' esperit al ser lligat en la organizació material, no pot ser mes gráficamente indicada que en aquella breu y patética frase ab que conclou la agonia y mort de la desgraciada reyna. «Llavors Juno feu baixar á «Iris del Olimpo pera deslligar aquella ánima «en lluyta ab los membres que la encadena- «van.»

Aqueixa creencia constant en la naturalesa indestructible del esperit, aqueix ferm pressentiment de la vida futura, quant la veyem unánimement afirmada en los mes grans filosops y poetas de la antigüetat pagana, ¿no dihuen ben clar que la immortalitat de l' ánima es una veritat impresa per Deu en la inteligencia humana, la qual al elevarse dignament á son objecte natural no pot menos d' ovirarla ab tota sa hermosa claretat, com miran nostres uils la llum del sol que 'ns ilumina?

Si discorrém pe 'ls innombrables sistemas de filosofia grega y llatina, no 'n trobém mes que un entre tants que negui la existencia de eixa veritat; es l' Epicureisme: y no parlém del escepticisme. perque fou y será sempre tingut per una locura. Facil nos seria encara demostrar que la doctrina de Epicuro no arribá may á proclamar absurdos tant repugnants com son moltes teorías de la impietat moderna, mes aixó 'ns apartaria del plan que 'ns habem proposat. Bastará sols fer constar, (y aixó si que no sé passarho) que si be 'ls filosops epicureus afirmavan una sotil materialitat del esperit, li atribuhian al menos una exelencia y una activitat molt superior al de la materia cósmica, donavan en tot la preferencia als plahers intellectuals, y creyan en la existencia d' una felicitat suprema, propia de Deu. D' ahont tenim que deduir, per vergonya de la ilustració que tant avuy se pondera, que la mes dolenta doctrina de la filosofia pagana no arribá may á tenir lo fondo de impietat que enclohuen las moltes escolas materialistas y ateas que 's vehuen desgraciadament surar en nostres dias.

Per lo demás. si examiném l' estocisme que fou la doctrina que entre 'ls romans adquirí mes preponderancia, trobém sempre compresa en sa doctrina la creencia de la immortalitat. «Ells sostenian, diu Ciceron, que las ánimas continuan existint despres que sortiren del cos» solament discordavan en apreciar son ulterior destino.

Cleantho y Crisipo, pensavan com Platon que l' ánima s' emportava á l' altre vida sos actes intellectuals y morals y que las virtuts que conservaba li servian de major felicitat en la vida immortal. També predominava en ells la idea de que las ánimas tendian á escaparse dels llastos de la materia y á pujarsen per sa energia natural á las regions puras y serenas d' hont eran vingudas y hont residéix sempre la divinitat. «¡No! esclamava Lucano, l' ánima del gran Pompeyo «no jau pas soterrada baix las cendras d' un vil «sepulcre. Deixant sos membres mitj cremats ha sigut llansada á las regions de Júpiter.» Si obrim los llibres de Séneca, quedém admirats al veure la espiritualitat de l' ánima y sa vida immortal sostinguda ab tal solidés y eloquencia, que apar qu' en compte de un pagá sentim la veu d' un pare de la Iglesia. «No cal que corris al sepulcre de ton fill, diu en son tractat «*De consolatione ad Martiam*» allí sols queda d' ell la part «mes dolenta, un piló d' ossos, cendras y teguments d' un cós ja corromput. Mes ell integro «y sens deixar res en la terra, ha volat als espays de una vida interminable». Y observant també aquesta lluyta misteriosa entre l' appetit inferior y nostre aspiració intelectual, diu eixas hermosas parolas: «Xi com los raits del sol tocan la terra mes subsisteixen en lo fech que 'ls «ha llansats, del matéix modo habita l' ánima en «nosaltres com un hoste sagrat, permaneixent «sempre enlassada ab son origen diví, y lluytant «sempre ab sos esforços per tornarhi.» Los mateixos sentiments abundan en las obras de Plutarco y Máximo de Tir, sabis de gran valía que tambe 's poden posar á la alsaria de Séneca en la escola estocica greco-romana. «Puig que nostra vida es «un combat, diu bellament Plutarco, la justa Providencia 'ns donará á la fi lo preu denostre lluyta, aixi com las atletas no son coronats sinó despres de haver vensut en la carrera.»

Mes es hora ja d' apartarnos de las llunyanas regions de la antiga filosofia, y acostarnos á la mes sólida demostració de eixa veritat importantíssima. Al retornar de eixa excursió á los camps mes conrehuats per las inteligencias de la sabia Grecia y de Roma poderosa, jo 'm penso no haurém deixat de recullir nostre bon fruyt. Hem sentit com la veu dels talents mes poderosos feya resso-

nar entre l' estrepitós burgit de las supersticions paganas lo crit de la immortalitat de l' ánima, com un eco imponent de la conciencia humana que trameteix per l' accent del geni, de generació en generació, eixas hermosas veritats que fins en nostre cor Deu las ha impresas. Y aqueix unánime parer dels millors sabis, aqueixas guspiras de la elevada inteligencia humana espurnejant en mitj las tenebras de la idolatria, son com unas lluminosas senyals que brillan als ulls de nostre enteniment y dihuen á la lógica: «aquí hi ha una veritat.»

J. Planas y Feliu,

LA CREU DE PEDRA.

Sobre una roca negra del bosch en mitj sentada
Hont naix d' entre la molsa la bosquetana flor;
N' hi ha una creu de pedra: jo may l' he contemplada
Que no batessin fortas las alas de mon cor.

Aqueixa creu senzilla ne dú severa marca
D' un temps que 'ls nostres avis no l' han pas ovirat,
L' home que de la vida tan curt espay n' abarca
Quant eixa creu se mira... ne sent la eternitat!

Deu sap quantas centurias nasqueren y moriren
Enlluhernant sas llunas eix símbol celestial,
Deu sap quantas vegadas los llamps pel cel bronziren
Deixantne sas tempestas inmoble eixa senyal.

Y passarán com somni los jorns de nostra vida
Que curta y molt lleugera nos l' ha donada Deu,
En altres jorns que 'ls nostres lo sol farà sa eixida
Y sobre aquesta roca ne quedarà la creu.

Senyal que repren muda l' anhel y la inconstancia
Ab que lo cor del home mutable sort ne vol,
Senyal que mostra als homes lo breu de la distancia
Que guardan en sa vida la tomba y lo bressol.

¡Oh creu! quantas vegadas ensent que 'l foch s' apaga
D' un sol qu' ab flam vermella teyneix lo blau del cel,
Quan dintre la roureda l' aucell piulan s' amaga
Y l' ombra del capvespre va desplegant son vel:

Sentint lo vent com ronca pel fons de la debesa
Los temps que tu 'm recordas me plau lo meditar,
La vista á tu elevada m' apar qu' al front me pesa
La immensitat de segles que tu n' has vist passar.

Ciutats se 'n fabricaren, ciutats se 'n destruhiren,
Ruinas devingueren enmarletats castells,
Nous parlaments y usatjes als vells ne succehiren
Y 'ls fills dels homes jovens vingueren á ser vells.

Mentres tu, crea, inmoble com ferma centinella
Del bosch hontets: 'aguaytas los temps que van passant

Per l' hom de las montanyas n' apars la fixa estrella
Que mar endins retorna lo cor del navegant.

L' alé del temps devades ta tosca pedra 'n toca,
Ta rústega fermesa l' enuig del vent confon;
Pareix que n' ets clavada damunt d' aquesta roca
Per escarnir serena los cambis d' aquest mon.

¡Oh creu! beneytas sian las mans que't fabricaren;
¡Com al mirarte trova consol mon cor llassat!
Benhaja la fe santa dels homes que passaren
Que tan consoladora memoria n' han deixát.

Las flors del camp t' envihinsa perfumada essencia,
Los dons de primavera per tu 'n sian vinguts,
Lo qui á sa pátria torna després de llarga ausencia
Tan prest de lluny t' oviri te dongui mil saluts.

Lo vent de la montanya que fresca pluja 'n porta
Te preste sa alenada besante ab suau ruhim,
La llum de la tronada per mes que esclati forta
Sencera 't deixi sempre d' aquesta roca al cim.

Sovint las aus ne deixin la sombra del fullatge
Y com per darte un bes parin en tu son vol,
Y en nits sempre serenas ressoni en ton paratge
La tendra melodia del cant del rossinyol.

Y vulla Deu sí 'ls segles d' ahir te veneraren
Te n' aymin mes encara los segles que vindrán,
Y ferma la esperansa que 'ls vells en tu posaren
Com sa primera oferta te 'n dó son bes l' infant.

Joan Planas y Feliv.

Barcelona, Maig de 1870.

LA CARITAT.

Voreta 'l marge creix quasi olvidada,
com en florit verger,
una senzilla flor, que no es cuydada
per ma de jardiner.

Perduda en mitj la molsa y las herbetas
qu' encatifyan lo prat,
escolta primorosas cansonetas
y 'l cant trist y pausat

De la coloma qu' ab greu pena esmenta
á sòn fidel company,
de l' aucelleta incauta que 's lamenta,
cayguda en lo parany.

Tantost lo jorn naixent sa llum daurada
escampa pels turons,
se 'n despedeix sa amiga la rosada
fentli 'ls derrers petons.

Y quant la negra nit cobreix la terra
ab sos espessos vels,
sols per véurer la flor ix de la serra
la lluna ab mil estels.

En cambi la floreta al cel envia
corrents de suau olor,
y escampa per la plana nit y dia
onadas de dolsor.

La dália entonada y orgullosa,
que 's gronxa en lo jardí,
volgué un jorn eclipsar á la flayrosa
flor, de perfum diví.

Deliri va; may vencerá ab sa ufana
ni ab sos llampants colors,
á la modesta viola boscatana
de perfumats olors.

Tambe ab atreviment avuy s' aixeca
contra la Caritat,
un rebroll bort, una mala herba seca,
que l' infern ha engendrát.

Més la filantropia en va fá proba
ab sòn constant anhel
per arrancar del mitj del cor hont cova
la Caritat divina
qu' un jorn baixá del cel.

Joseph Franquet y Serra.

UN VERDADER MÁRTIR DE LA LLIBERTAT.

La época present es verdaderament una época de revolució. La manía de regirarho y trastornarho tot ha arribat hasta 'l últim grau. Lo desordre y confusió regna per totas parts, aixís en la historia com en las ciencias, aixís en la política com en la religió. Hasta 'l llenguatge ha sufert una transmutació tan gran que dificultosament compreném á certas personas quant parlan ó escrihuen. Del bé 'n dihuen mal, y del mal bé; de la virtut en dihuen vici, y del vici virtut; de la veritat en dihen error, y del error veritat.

Ja no es donchs estrany que sigan apellidats per lo mon mártirs de la llibertat certs homens, que ans bé deurian anomenarse mártirs de la esclavitut. ¿Y cóm poden adornarse ab semblant tí-

tol tan gloriós aquells, que treballan y 's sacrifican pera rompre certes cadenas, fabricant al mateix temps ab los seus treballs y sacrificis altres cadenas més dures y pesadas?

Jo prego als méus estimats lectors que comparen aquestos héroes del mon ab lo personatge de qui vaig á parlar, y que judiquen ells mateixos quin es lo digne de portar sobre 'l seu front la hermosa y resplendent corona de màrtir de la llibertat.

Pere Nolasco es lo Sant, que celebrava la Iglesia lo dia 31 del mes passat. Fills y amants de Catalunya no deviam deixar en olvit á qui ha sigut es y será una de las glorias religiosas més prehuadas de la terra catalana.

Pocas paraulas bastarian pera fer lo panegirich de dit Sant. Va sér lo fidel company del esforçat y valerós comte Simon de Monfort, general de la creuada contra 'ls Albigenses, lo mestre y director del intrepit é invencible rey en Jaume, lo fill espiritual del sapientissim Raymundo de Penyafort y 'l fundador de la célebre y may prou ponderada ordre de la Redempció de 'ls catius.

Contemplant aquestas quatre principals perlas de la seva corona immortal, los ulls se quedan involuntariament fixats en la última de totes, la qual de sí llansa una llum tan viva y hermosa que encisa 'ls esperits y arrebatia 'ls cors. Un no pót menos de exclamar: Oh! la caritat de Nolasco es la més ardenta, la seva ab negació la més perfecta, 'l seu sacrifici 'l més heróich.

Tan prompte com se trobá en Catalunya 'l seu cor s' eterní al véurer las llágrimas de tantas familias, que ploravan desconsoladas la pérdida d' alguns dels seus membres, no morts, no, sino reduhits al més dur de tots los cautiveris, al cautiveri dels Mahometans. Desde las horas hasta l' últim instant de la vida no s' esborrá dé la seva imaginació la desdita dels que gemegavan entre cadenas, y la aflicció dels que tan amargament ploravan en l' interior de las sevas casas. ¡Quántas vegadas desitjá tenir alas pera volar á Valencia, á Sevilla, á Granada, pera passar lo mar y arribar á Argel³ y á Oran á fi de consolar y animar als pobres cristians, que tan horrorosament sufrían en las presons dels Moros! ¡Quántas vegadas demaná á Déu ab tot lo fervor de la seva ánima que l' hi obrís un camí, que l' hi donés un medi pera rompre tantas cadenas com pels cristians habian fabricat los fills cruels de Mahoma aixís en Espanya com en Africa! Lliurar los catius va ser l' ideal de tota la seva vida.

Pera realisar aquesta idea tan gran y tan hermosa va comensar per vendre tots los bens y possessions que tenia en lo Langüedoch, Fransa, d' hont ell era fill. Acabats ja 'ls propis recursos, determiná anar á trucar lo cor dels richs y poderosos del mon. Barcelona, Catalunya tota y tot l' Aragó tingueren á las horas mil ocasions d' admirar l' ardor del seu zel. No hi havia ciutat, ni vila, ni poble que no edificqués ab rasgos de la caritat més gran. ¡Quánt de viatjes va emprendre! ¡quánt de treballs va suportar! ¡quánt de perills va vencer! ¡quánt de obstacles va superar! ¡Quina alegria y satisfacció sentía 'l seu cor al trobar altres corts generosos que com ell se mostravan sensibles á la desgracia dels pobres esclaus! ¡Cóm se desfeya en llágrimas las més vivas y ardentes pera comourer los cors durs y egoistas, que no volían interessarse per la sort y salvació dels seus germans! ¡Que estrany, pues, que per totes parts fos conegut Nolasco per lo Pare dels deditxats catius!

No content encare en tot aixó nostre Pare, no satisfet l' ardor del seu zel que abrusava y consumia la seva ánima, veient que totes las forsas y tota la activitat d' un sol home eran insuficients pera portar á cap una obra tan gran, prengué 'l determini de buscar companys. Torrents de eloqüencia arrebatadora sortiren á las horas de la seva boca, millor diré, del seu cor. Era l' amor mateix, la mateixa caritat, qui parlava en ell. Y ¡oh prodigi 'l més admirable! prompte 's va veurer rodejat d' una bona porció d' homens de las classes més distingidas de la societat, decidits tots á ajudarlo en la seva empresa. Hasta aquells, que miravan de reüll la obra de la redempció y que tal volta d' anagát la havian perseguida y l' hi havian posat mil obstacles y embarranchs, se manifestaren celosos partidaris d' ella.

Tots los dias arrivaban á la ciutat comptal grossas collas de cristians, que havian deixat la atmósfera pestilenta de las presons pera anar á respirar l' aire pur de la patria, que havian fet trossos de las cadenas que 'ls tenian subjectes pera gosar de la tan desitjada llibertat, que havian abandonat la pesada y duríssima companyia dels musulmans pera unir-se altra vegada ab las personas del seu cor estimadas. Aquestos eran los fruyts preciosos de la nova congregació, que ab tanta pena y fatiga acabava de formar nostre benvolgut Sant. Sembla que aixó devia omplir-lo ja de contento y alegría, sembla que devia donarli

satisfacció cumplerta, no obstant no succehia aixis. Lo cor de Nolasco no mirava sols las collas que arribavan, sino també y principalment las que quedavan encara en las presons y en lo cauti-veri. Quan los cristians lliures anavan contens y alegres á donarli las gracias per l' inmens favor que 'ls hi havian fet, lo primer que preguntava era 'l número dels germans que havian deixat en poder dels moros. Y al sentir que eran moltissims més los que havian quedat que 'ls que havian vingut, lo seu cor quedava trossejât per la pena que sufria. Comprenent á las horas que era necessari un auxili eficas del cel pera acabar la obra que havia comensat, va fér tots los esforços possibles perquè Déu se diges ajudar-lo. Las sevas oracions fervorosas, las sevas llágrimas contínuas, las sevas penitencias rigorosissimas, los seus sacrificis no interromputs comogueren lo cor de Nostre Senyor.

Estant en oració se l' hi aparegué la Verge Santissima, la qual consolantlo li digué que fundes una Religió ab lo titol de Nostra Senyora de la Mercé per la redempció dels catius cristians, y que podia contar ab la seva soberana protecció. Al mateix temps la Reyna dels cels s' aparegué á Raymundo de Penyafort y al Rey en Jaume, al qual recomaná la obra caritativa de Nolasco, que d' allí endevant mirava ja com obra seva.

No faltava més perque la obra de la redempció, camensada ab tant zel, seguida y sostinguda ab tanta constancia per Nolasco, tingues tot l' exit desitjat.

Dins poch temps va contemplar Barcelona plena de admiració los nous religiosos, anomenats de la Mercé, 'ls quals, portant la abnegació hasta 'l grau més alt, feren además dels vots de pobresa, castedat y obediencia, 'l quart vot de redimir los catius, sacrificant hasta la propia llibertat y la propia vida si necessari fos.

Los desitjs de nostre Sant quedaren satisfets. Ja no l' hi quedava altra cosa á fer que donar exemple als seus fills de la caritat heroyca, que á Deu y á María Santissima havia promes. Y ho feu ab tanta exactitut que va ser la admiració y 'l pasmo de tothom. Los punts de més perill eran los elegits sempre per ell pera ser lo teatro de manifestació del seu zel. Treballar, sufrir, sacrificarse, perdre la llibertat y la vida pera redimir germans era lo que desitjava ab todas las veras del seu cor. Valencia, Castella, Andalusia, l' África, mil vegadas lo vejeren á punt de derramar la sang en l' exercici del seu ministeri. Y

no pará hasta que las forsas del cos l' hi faltaren, que las del esperit no l' hi mancaren may: y no 's retirá del mitj del combat hasta que vaperdrer enterament la salut per l' excés del treball y la fatiga.

Morí nostre Sant en Barcelona plé de virtuts y de merits, benehit de la terra y del cel, estimat de Déu y dels homens.

Y jo acabo preguntant als meus lectors: ¿pot lo mon presentar un personatge més digne de portar sobre 'l seu front la hermosa corona de mártir de la llibertat?

Pere Collell, Pbre.

CONGRÉS CATALÁ DE JURISCONSULTS.

Aultims de la passada setmana terminaren las sessions del Congrés catalá de Jurisconsults, las quals hem anat seguint ab lo major interés tots los que ab ver sentiment patriotich hem pogut apreciar la sua trascendencia. Apesar de la diversitat d' opinions de las dignes personas que 'l constituhan, malgrat als incidens y 'ls embarrassos que inevitablement s' originan sempre en reunions d' aquesta classe, hem vist ab plaher ressaltar del fons de tota la discussió un pensament constant, tal es la necessitat de que se 'ns conservi integro lo dret catalá en son conjunt, en la codificació projectada en lo decret de Febrer. Lo Congrés ha sigut lo que verdaderament en nostre concepte devia ser: una manifestació de nostres mes sabis legistas á favor del sosteniment de las institucions catalanas, una protesta unánime dels lletrats mes distingits demostrant respetuosament al Govern, que fóra contrari no sols als interessos de Catalunya sino als de tota la nació espanyola la uniformitat de codificació que absorvis ó eliminés las antigas y ben sentadas lleys de nostra terra. No 's tractava aqui de discutir sino de exposar, no era necessari fer llargas consideracions sobre si 's devia conservar aqueixa part á abandonar ó reformar l' altre, sino un parer general que fos com lo lluminos dictámen de nostres mes preclars jurisconsults en defensa d' una qüestió que es tal volta la mes important per nostre caracter y prosperitat. ¿Que 'n haurian tret nostres delegats de discutir lo dret, si tampoch estava en son poder la execució de las suas decisions? Además, com deya molt bé lo Sr. Bertrán, la curta duració que

podia tenir lo Congrès no permetia entrar en discussions de semblant género, las quals demanan molt temps y molt sossego, á mes de que ab la divergencia d' opinions á que hauria donat lloch lo posar en tela de judici principis de dret tan seculars, haurian donat peu á que 'ns digués Castella que nostras institucions no son en Catalunya unánimement aceptadas. Per xo nosaltres, si be creyem que la minoría obrava de bona fé al intentar semblant discució, puig no podem creuer que ni el senyor Sol ni sos companys se proposessin en sas gestions y sos discursos altre cosa que 'l major be de Catalunya, creyém anavan molt equivocats al pretenir que s' allargués sens cap profit lo parlament, puig que donadas las circunstancias, ó bé era necessari que 's declaréssim contra la conservació de nostre dret, ó bé devian tenir per unich objecte proclamar ab veu enérgica totas las rahons que demostran quan fatal seria per nosaltres la unificació que 's projecta.

La marxa, donchs, de la majoria ha sigut oportuna y en extrem satisfactoria: s' ha tractat d' anar dret á la qüestió, s' ha comprés que no convenia entrar en investigacions que no haurian produhit cap resultat eficás, y s' ha anat lo que dihem, al gra, sò es, á manifestar un sentiment compacte á favor de la conservació de nostre caracter, fent veurer al mateix temps que aqueix sentiment llegítim no es una preocupació apassionada del esperit catalanista, com se figuran alguns de nostres contraris, sinó una convicció profunda y meditada, apoyada sobre rahons sólidas é incontrovertibles. Si: Catalunya deu voler que no se li toqui son dret perque es sa vida, perque al unirlo y fondrel en una legislació tan diferent com la de Castella, perderia irremissiblement son caracter, y per lo tant deixaria de sér una personalitat moral dintre la preciosa unitat de la nació espanyola. No pot voler la unificació perqué no pot consentir la mutilació de son dret civil, ab lo qual hi está encarnat lo mes car de sos interessos, lo senteniment de sa propietat y sa familia.

Finalment, las discusions del Congrès de Jurisconsults haurán tingut ia sua importancia próxima per la influencia poderosa que haurán exercit sens dupte en la opinió pública, y sobre tot perqué han reanimat en lo cor dels fills de Catalunya l' amor á sas institucions que son lo fonament de sa vida. No 's llansan en va eixas paraulas animadas per lo foch de la convicció y del sentiment de la patria, dictadas per la veu dels fills mes ilus-

trats de nostra terra, y dirigidas á un fi tan noble é interessant. Lo poble forma ab ellas son criteri, y la tendra juventut apren en la dignitat d' aquestas discusions á respectar las lleys y las costums de sos pares.

Mes, falta encara lo millor, y es que la comissió nombrada pera fer la exposició y mantenir l' esprit y las decisions del Congrès sábiga obrar y practicar las gestions convenientes pera lograr lo fi, que ab tan noble energia s' ha sabut en lo Congrès manifestar. Nosaltres esperém en son regonegut patriotisme, y creyém que no 's perderá per nostres homes si no 's logra salvar en la unificació del codich la conservació del dret de Catalunya.

Crónica General.

Molt variable s' ha presentat tambe 'l temps en aquesta setmana. Lo dia de la Candelera tingerem un dia magnífich, més ahir desde las primeras horas del dematí comensá á plourer en abundancia, fins á mitj dia; lo riu Onyar experimentá una petita avinguda, que fòu bastant pera emportarsen las palancas que atravessan lo riu, fora la porta de 'n Vila. Lo cel segueix molt boyrós é inclinat á pluja.

—Lo dimecres últim fou acompanyát al cementiri per un nombrós sequit, lo cadavre del conegut atvocat D. Miquel de Batlle, persona molt apreciada per sos coneixements y sanas ídeas. Deu lo tinga en la gloria.

—Pera cubrir la vacant que tenia la Comissió permanent d' aquesta diputació provincial, per defunció del Sr. Cánovas, ha sigut elegit lo conegut metje Don Joseph Gou.

—Diu un colega Barceloní que circulan en aquella ciutat monedas falsas de duas pesetas ab lo busto de D Alfonso XII y marcadas del any 1879: són de metall blanch, y tan ben acunyadas que sòls se coneix sa il·legitimitat per son pes, que es molt mes inferior que las bonas.

—Lo senyor administrador del nostre Setmanari 'ns encarrega advertim als lectors que 's fá circular per Girona, estampada en una imprenta de la localitat, una fulla plena de disbarats y altament supersticiosa; y com per sorpresa sens dupte, al costat del peu d' imprenta s' hi continua 'l nom de sa llibrería 'ns autorisa aquell pera fèr publich que no expendeix la indicada fulla ni ha disposát la sua impressió.

—Han sigut nombrats Degá y Maestrescola de la Catedral de Lleyda respectivament los joves preberes D. Antoni Roig Bugallal, canonge de Santiago, y Don Joseph Hospital, canonge de la sufraganea de Vich. y secretari que fou d' aquest bisbat.

—En Sant Feliu de Guixols tingué lloch lo dia 2 del corrent una reunió preparatoria pera tractar de la construcció del ferro-carril del Baix Ampurdá, nombrantse una junta composta del ajuntament y de varios vehins importants d' aquella vila, y una subcomissió destinada á preparar los treballs preliminars.

—Aquesta setmana ha mort á Barcelona l' Ilustre Sr. D. Mariano de Sagarra, á la edad de 66 anys. Era descendent d' una de las familias més antigas y distingidas de nostra terra. Per premiar sos merits lo Papa Gregori XVI lo nombrá un de sos camarers secrets en 1839. En 1841 fou nombrat canonge de Perpinyá, y en 1859 canonge de Barcelona. R. I. P.

—Lo llorejat poeta catalá Mossen Jacinto Verdagué, ha escrit un himne pera la Coronació de la Verge de Montserrat, que está encarregat de posar en música lo conegut compositor D. Candi Candi.

—En lo diumenge passat tingué lloch en Barcelona un banquet en lo que foren obsequiats los delegats del Congrés Catalá de Jurisconsults de fora Barcelona per los que resideixen en aquella capital. Se pronunciaren entusiastas brindis y s' acordá la creació d' una Academia ó centro pera la propaganda del dret catalá.

La comissió nombrada en l' última sessió de dit Congrés, s' ha reunit ja ab l' objecte de redactar la exposició y resúmen del dret catalá, que 's va acordar elevar á la superioritat.

ARMENIA.—L' episcopat, lo clero, y las personas distinguidas d' Armenia dirigiren fa ja temps una exposició á Lleó XIII, en la que, després de donar gracias al Papa por haver otorgat á Mons. Hassoun la dignitat cardenalicia, li demanaren que l' enviás novament á Armenia, ja per consol dels católichs orientals, ja també per la exaltació del Catolicisme en l' Orient.

Lo Pare Sant contestá, manifestant de nous desitjs de conservar á son costat al cardenal Hassoun.

—Lo representant de Sa Santedat en Constantinopla y lo Sinodo armeni s' ocupan constantment en la sumissió dels eclesiástichs que junt ab alguns seculars permaneixen encara en lo cisma. Llurs esforços van tenint fins ara l' éxit mes complet. Dos Bisbes que encara no s' havian sotsmés á la Santa Sede, ho han fet al fi, lo mateix que tots los Monjos y seculars, ab molt pocas excepcions.

Además, de tots los pobles de Armenia arriban cada dia als Bisbes missatjes de Comunitats no católicas que 's separaren de la Iglesia alguns sigles avans que 'ls cismátichs, y que ara demanan ser rebuts en lo Catolicisme.

—Un incendi ha destruit la iglesia d' Husri-Mansour, del arquebisbat de Nicoria, ab qual desgracia han quedat privadas de las cerimónias eclesiásticas vuytanta familias convertidas poch temps há.

CEILÁN.—Lo dia primer de Janer s' obrí á Jaffina, baix lo patronat del Bisbe de la diócesis, lo magnífich col·legi de Sant Patrici, qual direcció s' ha confiat al R. P. Smith.

—Entre 'ls missionistas que en lo sigle XVIII sufrirén lo martiri per la fe en la isla de Ceilán, figura un jesuita anomenat Anton Pecci, martiriat l' any 1628, y que 's creu descendia de la familia del Pontífice reinant.

CUBA.—S' ha establert á la Habana una comunitat de Frares carmelitas, que se compon de deu religiosos.

INGLATERRA.—Tota la premsa católica de Europa ha copiat íntegra la carta Pastoral que lo Sr. Arquebisbe de Dublín ha dirigit als irlandesos comunicantlos hi la carta de sa Santedat.

«No m' entretindré en recomanar eixa carta á vostra respectuosa atenció. Encara que 'l Pare Sant no tingués altre dret á nostre respecte que 'l que naix de la gratitut, una sola paraula seva deuria imposaralos la veneració. Mes eixas paraulas son l' oracle de la autoritat mes gran que hi ha sobre la terra.

«Parla en la abundancia de son cor de pare á sos irlandesos sempre fidels: parla desde la altura de la Cáthedra de San Pere á la que Irlanda s' ha mantingut sempre unida en las mes furiosas tempestats y en las horas mes críticas de la historia: nos parla com á Vicari de Jesucrist, y á ell poden especialment aplicarse las paraulas del Divi Mestre: «Qui vos escolta m' escolta á mi y á qui m' envia.»

AUSTRIA.—Ultimament han estat bateijats á Pesth cinch juheus convertits. Assistiren al solemne acte un gran número de personas de la aristocracia húngara.

Han tingut lloch en Viena los funerals del cardenal Kutschker ab gran pompa. Tota la Catedral estava plena de gent que han volgut pagar lo darrer tribut al difunt.

Monsenyor Vanutelli, nunci del Papa, ha celebrat la missa. Las despullas mortals del prelat han sigut depositadas en una cripta que hi ha en lo cor dels Apóstols.

Solució de la xarada del número passat.

CA-TA-LÁ.

Butlletí Religios.

QUARANTA HORAS: comensan demá en la iglesia parroquial de San Feliu. La exposició será de las 8 á las 11 y mitja del dematí y de las 4 y quart á las 6 y quart de la tarde.

—Demá á la tarde en la parroquial iglesia del Mercadal se fará la acostumada funció del primer diumenge de mes, que 'ls Confreres del Roser dedican á sa Patrona. Predicará lo P. Francisco Butinyá, S. J. En la iglesia de S. Lluch se dóna fi al Novenari de las Fillas d' Maria.